

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І
ТОРГІВЛІ»**

Кафедра педагогіки та суспільних наук

**ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕТИКА І ЕСТЕТИКА»**

для студентів напрямку підготовки **6.030401 «Правознавство»**

Розглянуто та схвалено
на засіданні кафедри
педагогіки та суспільних наук,
протокол № 1 від 03.09.2015 р.
Зав. кафедри _____ проф. В. Ю. Стрельніков

Полтава 2015

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ (14 год.)

Змістовий модуль. Етика і естетика.

Семінар № 1.

Тема: Етика як наука та практична філософія

Мета та завдання заняття: скласти уявлення про етику як науку та мораль як предмет цієї науки; з'ясувати структуру моралі; вияснити у чому сутність моральної свідомості і чим вона відрізняється від інших форм соціальної свідомості.

Основні поняття та категорії теми: етика, мораль, три основи моралі, моральна свідомість, моральна діяльність, моральні цінності, моральні відносини.

План

1. Предмет етики. Сутність та походження моралі.
2. Структура моралі.
3. Функції моралі.
4. Основні етичні вчення.

Індивідуальні завдання:

Проблемно-пошукові питання

1. Як довести ціннісний характер моральної свідомості?
2. Які основні ідеї лежать в моральних кодексах вчителів людства?
3. Чим моральна свідомість відрізняється від правової свідомості?

Теми доповідей та рефератів

1. Природа моралі та особливості її функціонування в культурі.
2. Структура моралі та її основні елементи.
3. Етика як практична філософія.
4. Моральний вимір людини як проблема етики.
5. Моральний вимір суспільства як проблема етики.
6. Етика як наука та феномен культури.
7. Особливості функціонування моралі як сфери культури.
8. І.Кант про Бога та категоричний імператив як основи моралі.
9. Мораль Дж.С.Мілля про щастя найбільшої кількості людей.
10. Ф.Ніцше і його вчення про два типи моралі.
11. Ф.Достоевський про мораль.
12. Л.Толстой про етику ненасильства як закон буття.
13. Дж. Мур як теоретик моралі

Питання для самостійного вивчення:

1. Значення етики, теоретичні та емпіричні завдання.
2. Особливості розвитку вітчизняної етичної думки.
3. Оригінальність етичної концепції Григорія Сковороди.

Питання для самоконтролю:

1. Хто вперше виділив етику в окрему галузь знань?
2. Що є предметом вивчення етики?
3. Яка головна функція моралі?
4. Хто запровадив термін «моральний» у латинській мові?
5. Хто сформулював «золоте правило моралі»?
6. Кого вважають найвищими моральними вчителями людства?

Література:

1. Аболіна Т.Г. Прикладна етика: навч. посіб. / Т.Г. Аболіна, В.Г. Нападиста, О.Д. Рихліцька та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 392 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: pidruchniki.ws/16201015/etika_ta_estetika/prikladna_etika_-_abolina_tg
2. Вознюк Н.М. Етика: навч. посібник / Н.М. Вознюк. – К.: Центр учб. л-ри, 2013. – 212 с.
3. Голубева Г.А. Важнейшие моральные этические учения. Конфуций, Будда, Моисей, Иисус Христос, Мухаммед, Античная этика, Этическая мысль Средневековья и Возрождения, Этическая мысль нового времени / Г.А. Голубева // Этика: Учебник / Г.А. Голубева. – М.: Изд-во "Экзамен", 2005. – С.17-49.
4. Гуревич П.С. Этика: учебник / П.С. Гуревич. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2009. – 416 с.
5. Гусейнов А.А. Мораль как предел рациональности / А. А. Гусейнов // Вопросы философии. – 2012. – № 5. – С. 4–17.
6. Гусейнов А.А. Этика: учебник / А.А. Гусейнов, Е.Л. Дубко. – М.: Гардарики, 2007. – 496 с.
7. Гусейнов А.А. Этика и мораль в современном мире : (Вступительные заметки к теме конференции) / А. А. Гусейнов // Вестник Московского университета. Серия 7. Философия. – 02/2001. – N1. – С.18-26.
8. Дистанційний курс навчальної дисципліни розміщено на платформі дистанційного навчання ПУЕТ: Мешков О.М., Семергей Н.В. Етика і естетика: Дистанційний курс [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vns.puet.edu.ua/>
9. Лой А. Моральність як чинник цивілізованості та культури / А. Лой // Філософська думка : Український науково-теоретичний часопис. – 2004. – № 5. – С.131-134.

10. Любимов И.М. Мировые религии : Христианство, ислам, буддизм, иудаизм // Общая политическая, экономическая и социальная география: Учеб. пособие / И. М. Любимов. – М. : Гелиос АРВ, 2001. – С.122-137.

Семинар № 2.

Тема: Основні етичні вчення

Мета та завдання заняття: зрозуміти кого називають моральними вчителями людства і чому їх такими вважають; ознайомитися з основними ідеями відомих філософів-моралістів; зрозуміти сутність головного принципу моралі.

Основні поняття та категорії теми: моральний ідеал, добро, зло, честь, совість, людяність, моральний борг, милосердя, егоїзм, зміст життя, любов.

План

1. Етика буддизму.
2. Моральне вчення Конфуція.
3. Мойсей і його «Десять заповідей» (Декалог).
4. Ісус Христос – Бог є любов.
5. Мухаммед і мусульманська етика.
6. Основні ідеї видатних філософів-моралістів.

Індивідуальні завдання:

Проблемно-пошукові питання

1. Яку парадигму сформували філософи-моралісти античності?
2. Яка головна ідея була закладена у моральні вчення вчителів людства?
3. Які основні ідеї лежать в моральних кодексах вчителів людства?

Теми доповідей та рефератів

1. Моральні вчителі людства.
2. Видатні філософи-моралісти про головні проблеми моралі.
3. Конфуцій про любов до людини та ритуал як втілення людяності.
4. Моральне вчення Будди.
5. Ісус Христос і його моральне вчення.
6. Мухаммед і особливості мусульманської моралі.
7. Видатні філософи-моралісти в європейській культурі.
8. Антична етика (Сократ, Платон, Аристотель).
9. І.Кант про Бога та категоричний імператив як основи моралі.
10. Мораль Дж.С.Мілля про щастя найбільшої кількості людей.

11. Ф. Ніцше і його вчення про два типи моралі.
12. Ф. Достоєвський про мораль.
13. Л. Толстой про етику ненасильства як закон буття.
14. А. Швейцер про етику як основу культури.
15. Біоетика М. Реріха.
16. Дж. Мур як теоретик моралі

Питання для самостійного вивчення:

1. Моральний кодекс Будди;
2. Етика Конфуція в сучасному Китаї;
3. Християнська етика в моральному вихованні особистості.

Питання для самоконтролю:

1. Хто з філософів-моралістів обґрунтував ідею розумності як основу моралі?
2. Які основні ідеї лежать в моральному кодексі Будди?
3. Яка головна ідея була закладена в моралі Ісуса Христа?
4. Хто з філософів-моралістів першим поставив питання про цінність самих цінностей?
5. Хто створив моральне вчення в центрі якого стоять питання про смисл життя та його зміст?
6. Хто створив моральне вчення в центрі якого стоїть принцип благоговіння перед життям в усіх його формах?
7. Хто створив моральне вчення в центрі якого стоїть принцип ненасильства?

Література:

1. Аболіна Т.Г. Прикладна етика: навч. посіб. / Т.Г. Аболіна, В.Г. Нападиста, О.Д. Рихліцька та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 392 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: pidruchniki.ws/16201015/etika_ta_estetika/prikladna_etika_-_abolina_tg
2. Вознюк Н.М. Етика: навч. посібник / Н.М. Вознюк. – К.: Центр учб. л-ри, 2013. – 212 с.
3. Голубева Г.А. Важнейшие моральные этические учения. Конфуций, Будда, Моисей, Иисус Христос, Мухаммед, Античная этика, Этическая мысль Средневековья и Возрождения, Этическая мысль нового времени / Г.А. Голубева // Этика: Учебник / Г.А. Голубева. – М.: Изд-во "Экзамен", 2005. – С.17-49.
4. Гуревич П.С. Этика: учебник / П.С. Гуревич. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2009. – 416 с.
5. Гусейнов А.А. Мораль как предел рациональности / А. А. Гусейнов // Вопросы философии. – 2012. – № 5. – С. 4–17.

6. Гусейнов А.А. Этика: учебник / А.А. Гусейнов, Е.Л. Дубко. – М.: Гардарики, 2007. – 496 с.
7. Гусейнов А.А. Этика и мораль в современном мире : (Вступительные заметки к теме конференции) / А. А. Гусейнов // Вестник Московского университета. Серия 7. Философия. – 02/2001. – №1. – С.18-26.
8. Дистанційний курс навчальної дисципліни розміщено на платформі дистанційного навчання ПУЕТ: Мешков О.М., Семергей Н.В. Етика і естетика: Дистанційний курс [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vns.puet.edu.ua/>
9. Лой А. Моральність як чинник цивілізованості та культури / А. Лой // Філософська думка : Український науково-теоретичний часопис. – 2004. – № 5. – С.131-134.
10. Любимов И.М. Мировые религии : Христианство, ислам, буддизм, иудаизм // Общая политическая, экономическая и социальная география: Учеб. пособие / И. М. Любимов. – М. : Гелиос АРВ, 2001. – С.122-137.

Семінар № 3.

Тема: Основні етичні категорії.

Мета та завдання заняття: в'яснити у чому сутність моральної свідомості і чим вона відрізняється від інших форм соціальної свідомості; отримати чітке розуміння змісту основних категорій та понять етики.

Основні поняття та категорії теми: етична свідомість, етична діяльність, добро і зло як центральні етичні категорії, щастя і сенс життя, справедливість, категорії, що передають етичні характеристики людини. Свіість. Честь. Гідність.

План.

1. Етична свідомість.
2. Етична діяльність.
3. Категорії етики.

Індивідуальні завдання:

Проблемно-пошукові питання

1. Старовинна китайська притча розповідає про юнака, який звернувся до мудреця з проханням взяти його до себе в учні з тим, щоб наставити на шлях істини.
 - Чи вмієш ти брехати? - Запитав мудрець.
 - Звичайно, ні! - Відповів юнак.
 - А красти?
 - Ні.
 - А вбивати?

- Ні ...

- То йди, - вигукнув учитель, - і пізнай все це. А пізнавши, не роби!

Що хотів сказати мудрець своєю дивною порадою?

2. Як ви розумієте слова Дж. Локка: Щастя, у своєму повному обсязі є найвище задоволення, на яке ми здатні, а нещастя - найвище страждання».

3. Чи можлива чиста совість?

Теми доповідей та рефератів

1. Проблеми життя як проблеми морального досвіду .
2. Щастя. Парадокси щастя.
3. Добро і зло як провідні поняття моральної свідомості.
4. Абсолютистські концепції добра і зла.
5. Вищі моральні цінності.
6. Кохання як моральна цінність.
7. Проблема злочину і покарання.
8. Щастя як практична проблема

Питання для самостійного вивчення:

1. Особливості поняття «сенс життя».
2. Головні засади моральності людини.
3. Морально-психологічні підвалини щастя.

Питання для самоконтролю:

1. Який головний принцип моралі?
2. Які є рівні моральної свідомості?
3. Чим Добро відрізняється від Користі?
4. Які основні концепції Добра ви можете назвати?
5. Як співвідносяться Совість і Сором?

Література:

1. Аболіна Т.Г. Прикладна етика: навч. посіб. / Т.Г. Аболіна, В.Г. Нападиста, О.Д. Рихліцька та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 392 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: pidruchniki.ws/16201015/etika_ta_estetika/prikladna_etika_-_abolina_tg
2. Вознюк Н.М. Етика: навч. посібник / Н.М. Вознюк. – К.: Центр учб. л-ри, 2013. – 212 с.
3. Голубева Г.А. Прикладная этика : Экологическая этика, биоэтика / Г.А. Голубева // Этика: Учебник / Г.А. Голубева. – М.: Изд-во «Экзамен», 2005. – 206 с.
4. Гуревич П.С. Этика: учебник / П.С. Гуревич. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2009. – 416 с.
5. Гусейнов А.А. Мораль как предел рациональности / А. А. Гусейнов // Вопросы философии. – 2012. – № 5. – С. 4–17.

6. Гусейнов А.А. Этика: учебник / А.А. Гусейнов, Е.Л. Дубко. – М.: Гардарики, 2007. – 496 с.
7. Гусейнов А.А. Этика и мораль в современном мире : (Вступительные заметки к теме конференции) / А. А. Гусейнов // Вестник Московского университета. Серия 7. Философия. – 02/2001. – N1. – С.18-26.
8. Дистанційний курс навчальної дисципліни розміщено на платформі дистанційного навчання ПУЕТ: Мешков О.М., Семергей Н.В. Етика і естетика: Дистанційний курс [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vns.puet.edu.ua/>
9. Лой А. Моральність як чинник цивілізованості та культури / А. Лой // Філософська думка : Український науково-теоретичний часопис. – 2004. – № 5. – С.131-134.
10. Любимов И.М. Мировые религии : Христианство, ислам, буддизм, иудаизм // Общая политическая, экономическая и социальная география: Учеб. пособие / И. М. Любимов. – М. : Гелиос АРВ, 2001. – С.122-137.

Семінар № 4.

Тема: Моральні аспекти глобальних проблем сучасної цивілізації.

Мета та завдання заняття: зрозуміти, у чому полягають зрушення в сучасній моральній свідомості людства і чому ці зрушення називають кризою; зрозуміти, які трансформації моральної свідомості відбуваються сьогодні в Україні і з чим це пов'язано; отримати знання відносно головних проблем сучасної етики і навчитися аналізувати проблеми прикладної сучасної етики.

Основні поняття та категорії теми: моральна криза суспільства, сучасна мораль, прикладна етика, моральний досвід, «розумний егоїзм», гедонізм, етика прав людини, вибір, відповідальність, біоетика, евгеніка, евтаназія, клонування, тероризм.

План

1. Діалог між політикою і мораллю.
2. Тероризм і мораль.
3. Наука та мораль – проблема взаємодії.
4. Завдання екологічної етики.

Індивідуальні завдання:

Проблемно-пошукові питання

2. Чому усі визначні діячі сучасної світової культури говорять про кризу моралі в суспільстві?
3. Які зрушення в розвитку сучасного суспільства привели до виникнення нових проблем в етиці?
4. Як демократизація суспільства породжує нові моральні проблеми ?
5. Як розвиток сучасної науки та техніки впливає на формування нових проблем моралі?
6. В чому полягають проблеми трансформації моралі в сучасній Україні?
7. Які проблеми сучасної моралі Ви можете визначити і проаналізувати?
8. Чи можна поєднати приватне підприємництво і моральність?
9. Що Ви знаєте про етику підприємництва?
10. Як поєднати бажання користі та моральність?

Теми доповідей та рефератів

1. Проблеми прикладної етики: „розумний егоїзм”.
2. Проблеми прикладної етики: благодійність.
3. Проблеми прикладної етики: евтаназія.
4. Проблеми прикладної етики: смертна кара.
5. Задоволення та користь в світлі моралі.
6. Кризові явища в моралі сучасного суспільства.
7. Принципи етики прав людини. Основні етичні поняття. Ідеал в етиці.
8. Добро та зло і проблема вибору.
9. Відповідальність та совість.
10. Свобода вибору та відповідальність.
11. Доброчинність та порок в історії етики.
12. Справедливість як принцип моралі.
13. Милосердя як моральна норма.

Питання для самостійного вивчення:

1. Кризові явища в моралі сучасного суспільства.
2. Проблеми прикладної етики.
3. Поняття моральної свободи.
4. Криза моральних систем у сучасних постіндустріальних цивілізаціях Заходу та Сходу.
5. Моральні проблеми в різних типах сучасних цивілізацій.

Питання для самоконтролю:

1. Чи може політика бути вільною від моральної відповідальності?
2. У чому полягає моральна відповідальність сучасних науковців?

3. Які чинники викликали появу біоетики?
4. У чому полягає моральне рішення проблеми застосування абортів?
5. У чому полягає моральне рішення проблеми евгеніки як вчення про селекцію стосовно людини?
6. У чому полягає моральне рішення проблеми дослідів на тваринах?

Література:

- 11.Аболіна Т.Г. Прикладна етика: навч. посіб. / Т.Г. Аболіна, В.Г. Нападиста, О.Д. Рихліцька та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 392 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: pidruchniki.ws/16201015/etika_ta_estetika/prikladna_etika_-_abolina_tg
- 12.Вознюк Н.М. Етика: навч. посібник / Н.М. Вознюк. – К.: Центр учб. л-ри, 2013. – 212 с.
- 13.Голубева Г.А. Прикладная этика : Экологическая этика, биоэтика / Г.А. Голубева // Этика: Учебник / Г.А. Голубева. – М.: Изд-во «Экзамен», 2005. – 206 с.
- 14.Гуревич П.С. Этика: учебник / П.С. Гуревич. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2009. – 416 с.
- 15.Гусейнов А.А. Мораль как предел рациональности / А. А. Гусейнов // Вопросы философии. – 2012. – № 5. – С. 4–17.
- 16.Гусейнов А.А. Этика: учебник / А.А. Гусейнов, Е.Л. Дубко. – М.: Гардарики, 2007. – 496 с.
- 17.Гусейнов А.А. Этика и мораль в современном мире : (Вступительные заметки к теме конференции) / А. А. Гусейнов // Вестник Московского университета. Серия 7. Философия. – 02/2001. – N1. – С.18-26.
- 18.Дистанційний курс навчальної дисципліни розміщено на платформі дистанційного навчання ПУЕТ: Мешков О.М., Семергей Н.В. Етика і естетика: Дистанційний курс [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vns.puet.edu.ua/>
- 19.Лой А. Моральність як чинник цивілізованості та культури / А. Лой // Філософська думка : Український науково-теоретичний часопис. – 2004. – № 5. – С.131-134.
- 20.Любимов И.М. Мировые религии : Христианство,ислам,буддизм, иудаизм // Общая политическая, экономическая и социальная география: Учеб. пособие / И. М. Любимов. – М. : Гелиос АРВ, 2001. – С.122-137.

Семинар № 5.

Тема: Естетична діяльність людини та її форми. Структура естетичної свідомості.

Мета та завдання заняття: отримати знання про формування естетики як науки та її історичні етапи розвитку; зрозуміти які головні проблеми вивчає естетика і що відрізняє класичну естетику від некласичної (нон класики); скласти уявлення про мистецтво як естетичний феномен і знати основні принципи класичного мистецтва; отримати уявлення про головні характеристики основних видів класичного мистецтва.

Основні поняття та категорії теми: естетика, естетичне, мистецтво, класика, художня творчість, мимезис, катарсис, художній образ, символ мистецтва, реалізм, канон, стиль, форма-зміст; школа та напрямок в мистецтві, митець, естетична свідомість, категорії класичної естетики.

План.

1. Сутність і предмет естетики. Функції естетики.
2. Історія естетичної думки.
3. Основні естетичні категорії.

Індивідуальні завдання:

Проблемно-пошукові питання

1. Які основні етапи у розвитку естетики Ви можете визначити та надати їм характеристику?
2. Проведіть порівняльний аналіз основних етапів у розвитку європейського мистецтва.
3. Визначте складові принципи парадигми класичного мистецтва і дайте їм характеристику.
4. Проведіть порівняльний аналіз основних видів класичного мистецтва та поясніть в чому полягає їх різниця.
5. Чому «естетичне» є головною проблемою естетики?
6. Які гіпотези виникнення мистецтва Ви знаєте?
7. Як класичне мистецтво зв'язано з основами високої Культури?
8. Які естетичні категорії визначали зміст класичного мистецтва?

Теми доповідей та рефератів

1. Естетика як філософська наука.
2. Предмет естетики.
3. Структура естетичної свідомості.

4. Основні проблеми античної естетики.
5. Основні категорії класичної естетики.
6. Мистецтво в світлі історії.
7. Основні види мистецтва та їх особливості.
8. Стиль в мистецтві.
9. Художній образ і символ.
10. Краса і прекрасне в історії естетики.
11. Смак як естетична категорія.
12. Художня творчість і митець як проблеми естетики.

Питання для самостійного вивчення:

1. Естетична діяльність та сфери її вияву;
2. Структура естетичної свідомості;
3. Формування естетичної культури особистості.

Питання для самоконтролю:

1. За допомогою якої своєї функції наука естетика розкриває головні принципи пізнання естетичних об'єктів, визначає шляхи їх дослідження?
2. Хто вперше ввів термін «естетика»?
3. Хто з античних філософів вперше дав розгорнуту структуру естетичних категорій, запропонував власне розуміння прекрасного, трагічного комічного?
4. У теоретичній спадщині якого з мислителів античності значне місце займає процес розробки нових естетичних понять, таких як калокагатія, катарсис, мімезис та ін.?
5. Що є антиподом прекрасного?

Література:

1. Газнюк Л.М. Естетика. Навчальний посібник для ВНЗ / Л.М. Газнюк, Н.М. Салтан, Н.О. М'яснікова, С.В.Могильова. – К.: Конкорд, 2011. – 124 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/17021027/etika_ta_estetika/estetika_-_gaznyuk_lm
2. Даренський В. Мистецтво як феномен людинотворення / В.Даренський // Філософська думка. – 2009. – № 6. – С.61-79.
3. Дистанційний курс навчальної дисципліни розміщено на платформі дистанційного навчання ПУЕТ: Мешков О.М., Семергей Н.В. Етика і естетика: Дистанційний курс [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vns.puet.edu.ua/>
4. Зись А.Я. Искусство и эстетика : 2-е, испр. и доп. / А.Я. Зись. – М.: Искусство, 1974. – 448 с.

5. Золкин А.Л. Эстетика [Электронный ресурс] : электрон. учебник / А.Л. Золкин. – Электрон. дан. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2011. – Спосіб доступу: локальна мережа ПУЕТ.
6. Ильина Т.В. История искусств. Западноевропейское искусство: Учебник / Т. В. Ильина. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Высш. шк., 2000. – 368 с.
7. Культурологія: теорія та історія культури : Навч. посібник / за ред. І.І. Тюрменко, О.Д. Горбул. – К.: Центр навч. л-ри, 2004. – 368 с.
8. Левчук Л.Т. Естетика: підручник / Л.Т.Левчук, Д.Ю.Кучерюк, О.І. Оніщенко, В.І.Панченко. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 520 с.
9. Лосев А.Ф. Эстетика Возрождения / А.Ф. Лосев. – М. : Мысль, 1978. – 623 с.
10. Мовчан В.С. Естетика: навч. посібник / В.С. Мовчан. – К.: Знання, 2011. – 527 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/etika_ta_estetika/estetika_-_movchan_vs
11. Панченко В.І. Етика. Естетика: навч. посібник / В. І. Панченко. – К. : Центр учб. л-ри, 2014. – 432 с.

Семінар № 6.

Тема: Основні естетичні категорії

Мета та завдання заняття: схарактеризувати науковобґрунтовані концепції виникнення мистецтва, розглянути основні функції мистецтва, надати характеристику основним видам мистецтва, виділити основні етапи еволюції мистецтва.

Основні поняття та категорії теми: мистецтво, функції мистецтва, види мистецтва, музика, живопис, театр, література, архітектура, декоративно-прикладне мистецтво, скульптура, кіномистецтво, зіккурат, канон, бароко, рококо, класицизм, реалізм, романтизм, символізм, імпресіонізм.

План.

1. Зміст поняття «мистецтво», функції мистецтва.
2. Характеристика основних видів мистецтва.
3. Основні етапи еволюції мистецтва.

Індивідуальні завдання:

Проблемно-пошукові питання

1. Коли з'явилося мистецтво?

2. У чому виявляється поліфункціональність мистецтва?
3. У чому полягає виховна функція мистецтва?
4. Як Ви розумієте вислів: «Архітектура – це розмова з нащадками»?
5. Які Ви знаєте характерні риси мистецтва античності?

Теми доповідей та рефератів

1. Естетика масової культури.
2. Психологія мистецтва.
3. Соціологія мистецтва.
4. Науково-технічний прогрес і мистецтво.
5. Мистецтво як естетичний феномен.

Питання для самостійного вивчення:

1. Особливості мистецтва давніх цивілізацій;
2. Художнє новаторство титанів Відродження.
3. Види мистецтва.

Питання для самоконтролю:

1. Хто із філософів вважав, що суттєвим естетичним фактором смаку є почуття задоволення, яке супроводжує споглядання прекрасного?
2. Що є фундаментом художнього смаку?
3. Який головний зміст естетичної діяльності?
4. В яку історичну епоху з'являється пейзаж в картинах художників?
5. Які найбільш значущі компоненти естетичної свідомості?
6. Які функції виконує мистецтво?
7. Які види мистецтва домінували в епоху Відродження?
8. Які Ви знаєте художні течії кінця XIX ст.?

Література:

1. Газнюк Л.М. Естетика. Навчальний посібник для ВНЗ / Л.М. Газнюк, Н.М. Салтан, Н.О. М'яснікова, С.В.Могильова. – К.: Конкорд, 2011. – 124 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/17021027/etika_ta_estetika/estetika_-_gaznyuk_lm
2. Даренський В. Мистецтво як феномен людинотворення / В.Даренський // Філософська думка. – 2009. – № 6. – С.61-79.
3. Дистанційний курс навчальної дисципліни розміщено на платформі дистанційного навчання ПУЕТ: Мешков О.М., Семергей Н.В. Етика і естетика: Дистанційний курс [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vns.puet.edu.ua/>

4. Зись А.Я. Искусство и эстетика : 2-е, испр. и доп. / А.Я. Зись. – М.: Искусство, 1974. – 448 с.
5. Золкин А.Л. Эстетика [Электронный ресурс] : электрон. учебник / А.Л. Золкин. – Электрон. дан. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2011. – Спосіб доступу: локальна мережа ПУЕТ.
6. Ильина Т.В. История искусств. Западноевропейское искусство: Учебник / Т. В. Ильина. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Высш. шк., 2000. – 368 с.
7. Культурологія: теорія та історія культури : Навч. посібник / за ред. І.І. Тюрменко, О.Д. Горбул. – К.: Центр навч. л-ри, 2004. – 368 с.
8. Левчук Л.Т. Естетика: підручник / Л.Т.Левчук, Д.Ю.Кучерюк, О.І. Оніщенко, В.І.Панченко. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 520 с.
9. Лосев А.Ф. Эстетика Возрождения / А.Ф. Лосев. – М. : Мысль, 1978. – 623 с.
10. Мовчан В.С. Естетика: навч. посібник / В.С. Мовчан. – К.: Знання, 2011. – 527 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/etika_ta_estetika/estetika_-_movchan_vs
11. Панченко В.І. Етика. Естетика: навч. посібник / В. І. Панченко. – К. : Центр учб. л-ри, 2014. – 432 с.

Семінар № 7.

Тема: Мистецтво як вид естетичної діяльності. Естетичний аналіз мистецтва ХХ ст.

Мета та завдання заняття: зрозуміти у чому полягає зміст основних понять та категорій неklasичної естетики та набути знання про основні етапи розвитку неklasичного мистецтва: авангарду, модернізму та постмодернізму і ті художні напрямки які їх втілювали.

Основні поняття та категорії теми: авангард, модернізм, постмодернізм, артефакт, артпрактика, абсурд, лабіринт, тілесність, річ, заум, симулякр, шизоаналіз, реконструкція, інтертекст, гіпертекст, енвайронмент, інсталяція, футуризм, абстрактний живопис, супрематизм, сюрреалізм, конкретне мистецтво, лендарт, конструктивізм, концептуалізм, попарт.

План

1. Модернізм – культурний феномен ХХ ст.
2. Основні принципи постмодерністської естетики.
3. Естетичні принципи поп-арту.

Індивідуальні завдання:

Проблемно-пошукові питання

1. Які гіпотези обґрунтовують виникнення нової естетичної свідомості?
2. Чим можна пояснити злет авангардного мистецтва після революції 1917 р. в Україні?
3. Чим відрізняється естетична свідомість авангарду, модернізму та постмодернізму?
4. Які перспективи розвитку некласичної естетики передбачають сучасні теоретики ?
5. Як сучасна неокласика відбиває кризу сучасного суспільства?
6. Що позитивне є в пошуках сучасного мистецтва?
7. Сучасне мистецтво моральне чи аморальне?
8. Що Ви знаєте про розвиток некласичного мистецтва в Україні?
9. Яких видатних представників некласичного мистецтва в Україні Ви знаєте?

Теми доповідей та рефератів

6. Естетика масової культури.
7. Екзистенціалізм та естетика.
8. Гра як естетична парадигма.
9. Структуралізм та естетика.
10. Естетичні погляди В.Кандинського та К.Малевича.
11. Місце та роль авангарду в художній культурі ХХ ст.
12. Футуризм як експериментальна лабораторія естетики.
13. Сюрреалізм як шлях до підсвідомості.
14. Естетичні парадигми модернізму.
15. Концептуалізм: теорія та художня практика.
16. Артефакт і творіння мистецтва.
17. Абсурд та творчість.
18. Тілесність та тіло в сучасному арт-середовищі.
19. Сучасні арт-практики (акція, хеппенінг, перформанс).
20. Відеокліп як естетичний феномен.
21. Естетика реклами.
22. Висока мода як естетичний феномен.
23. Інтернет та перспективи нетмистецтва.
24. Авангардизм в українському мистецтві

Питання для самостійного вивчення:

1. Світосприймання людини ХХ ст. і характерні риси культури цього часу;
2. Український мистецький авангард;
3. Футуризм як напрям авангарду;

4. Сутність експресіонізму та його значення для культури ХХ ст.
5. Мистецтво соц-арту.

Питання для самоконтролю:

1. Які Ви знаєте основні положення філософії модернізму?
2. Який художній напрям являє собою яскравий вияв песимізму, страху, зневір'я в людські сили та гуманізм?
3. Пензлю якого художника-експресіоніста належить картина «Крик»?
4. Представники якої художньої течії абсолютизували колорит своїх картин, писали надзвичайно яскравими фарбами, а для підсилення виразності кольору відмовлялися від перспективи, простору, відходили в бік живописної абстракції?
5. Хто з митців заявляв про себе: «Сюрреалізм – це я»?
6. Які Ви знаєте визначальні риси постмодернізму?

Література:

1. Газнюк Л.М. Естетика. Навчальний посібник для ВНЗ / Л.М. Газнюк, Н.М. Салтан, Н.О. М'яснікова, С.В.Могильова. – К.: Конкорд, 2011. – 124 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/17021027/etika_ta_estetika/estetika_-_gaznyuk_lm
2. Даренський В. Мистецтво як феномен людинотворення / В.Даренський // Філософська думка. – 2009. – № 6. – С.61-79.
3. Дистанційний курс навчальної дисципліни розміщено на платформі дистанційного навчання ПУЕТ: Мешков О.М., Семергей Н.В. Етика і естетика: Дистанційний курс [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vns.puet.edu.ua/>
4. Зись А.Я. Искусство и эстетика : 2-е, испр. и доп. / А.Я. Зись. – М.: Искусство, 1974. – 448 с.
5. Золкин А.Л. Эстетика [Электронный ресурс] : электрон. учебник / А.Л. Золкин. – Электрон. дан. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2011. – Спосіб доступу: локальна мережа ПУЕТ.
6. Ильина Т.В. История искусств. Западноевропейское искусство: Учебник / Т. В. Ильина. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Высш. шк., 2000. – 368 с.
7. Культурологія: теорія та історія культури : Навч. посібник / за ред. І.І. Тюрменко, О.Д. Горбул. – К.: Центр навч. л-ри, 2004. – 368 с.
8. Левчук Л.Т. Естетика: підручник / Л.Т.Левчук, Д.Ю.Кучерюк, О.І. Оніщенко, В.І.Панченко. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 520 с.

9. Лосев А.Ф. Эстетика Возрождения / А.Ф. Лосев. – М. : Мысль, 1978. – 623 с.
10. Мовчан В.С. Эстетика: навч. посібник / В.С. Мовчан. – К.: Знання, 2011. – 527 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/etika_ta_estetika/estetika_-_movchan_vs
11. Панченко В.І. Етика. Естетика: навч. посібник / В. І. Панченко. – К. : Центр учб. л-ри, 2014. – 432 с.